

СТАНОВИЩЕ

ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“
ПО НАУЧНА ОБЛАСТ 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
2.1. ФИЛОЛОГИЯ (ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА ПРЕВОДА – ИТАЛИАНСКИ ЕЗИК),
ОБЯВЕН В ДВ, БРОЙ 14 ОТ 19.02.2016 Г.

Кандидат: **гл. ас. д-р Дария Светлозарова Карапеткова**
Автор на становището: **проф. д-р Йовка Великова Тишева**
Катедра по български език, ФСФ, СУ

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по научна област 2. Хуманитарни науки, ПН 2.1. Филология (Теория и практика на превода – италиански език) е обявен в „Държавен вестник“, бр. 14 от 19.02. 2016 г. Документи за участие в конкурса е подал един кандидат – гл. ас. д-р Дария Светлозарова Карапеткова. Тя е завършила специалността „Италианска филология“ (ОКС „Магистър“) в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2000 г. През 2012 г., след защита на дисертационен труд на тема „Преводът – езикови и културни трансформации. Италия – България: литературният дискурс от Освобождението до края на 80-те години на XX век“, получава образователната и научна степен „доктор“. От 2000 г. Д. Карапеткова е щатен преподавател по съвременен италиански език в катедра „Романистика“ във Факултета по класически и нови филологии. Член е на Съюза на преводачите в България.

Представените данни за образованието и трудовия стаж на кандидата показват, че Д. Карапеткова отговаря на условията по чл. 24.(1) от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАС), на чл. 53.(1) от Правилника за прилагането на ЗРАС и чл. 105.1.и 2. от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Документите по конкурса съответстват на изискванията и доказват основателността и необходимостта на процедурата.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И НАУЧНОПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

В конкурса за академичната длъжност „доцент“ Дария Карапеткова е представила 12 публикации: 1 монография, 9 статии (2 на английски, останалите на български) и 2 представяния на книги. Материалите, доказващи научната дейност на кандидата, са изготвени съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото приложение, а също така и според Правилника за условията и реда за

придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в СУ. Като цяло публикациите, представени по настоящия конкурс, не повтарят тематиката на докторската дисертация на Д. Карапеткова. Няма публикации под печат, нито в съавторство. Две от статиите са публикувани в чужбина, а останалите – в престижни български периодични издания, задаващи модел на научна работа в хуманитаристиката, или в сборници на ПУ и на СУ.

Академичната длъжност „доцент“ изисква популярност и научен авторитет, което обективно се доказва чрез импакт фактор и цитатност. Д. Карапеткова представя официални справки за 18 цитирания и 57 индексирания, 5 от които в СЕЕОЛ, както и 12 цитирания, открити по традиционен метод. Тези данни красноречиво показват, че научните постижения на Д. Карапеткова са намерили отзвук в академичните среди.

Оценката ми за научноизследователската и научноприложната дейност на кандидата се базира на анализ на публикациите, които имат пряко отношение към научните области, в които се простира моята компетентност, а именно книгата „За превода“ и статии №3, 4, 7, 10 и 12 (според номерирането в списъка с публикации, представени за участие в конкурса).

Безспорно най-пълна представа за научните интереси и изследователския капацитет на Д. Карапеткова дава монографията „За превода“, ИК „Колибри“, 2016, 206 стр.; ISBN 978-619-150-746-7. Тя е първото цялостно изследване на български език, в което основни въпроси с научноприложен характер от областта на превода се разглеждат с оглед на двойката италиански – български език. Приемайки теорията на превода като фокус, призма, мрежа, през която могат да се прокарат различни практически въпроси, свързани с превода, за да се намерят ползотворните решения, авторката убедително коментира теми, които влизат в обхвата на теорията на превода, но са и ключови за практиката: остаряването на превода, разграничаването на регистрите, предаването на диалект и реалии, отношението между локално и глобално, транскрибирането, някои граматични трансформации и пунктуационни правила. Анализите се основават на богат корпус, представящ актуалната преводаческа практика в полето на художествения и специализирания превод (на документи, на рекламни и медийни текстове). Задълбочените професионални коментари, вниманието към всеки детайл в процеса на превода, убедителният, точен и ясен език дават основание книгата да се оцени като своеобразен модел на „работилница по превод“. Убедена съм, че тя ще намери място в обучението на бъдещи преводачи и редактори, при това работещи не само с италиански език, тъй като запълва една празнота в полето на учебната литература, защото е учебник, който не само препредава теории, но и от който „се учиш чрез и във практиката“.

В книгата се открояват, без да доминират над основната теоретикоприложна ориентация, и още няколко линии на изследователския интерес на Д. Карапеткова: представяне на италианското преводознание, превод и рецепция на италианската литература у нас и разбира се – динамиката на езиковите процеси и ролята на превода/на преводача за езиковите промени на лексикално и граматично равнище. Много точно е наблюдението ѝ, че спадът във „фоновите познания” на младото поколение и смесването на усета към родния език с „престижните” чуждоезикови модели, допълнени от срива в хуманитарното разбиране за култура налагат нови подходи и в чуждоезиковото обучение като цяло, и в специализираното обучение по превод. Необходимостта от отчитане на междуезиковата интерференция, познаването на стиловете и регистрите, на езиковата норма и на езика източник, и на езика цел са обект на коментар и в две от статиите, представени от Д. Карапеткова: „Превод и промяна в разбирането за норма” и „Perception and reality in Bulgarian translation”. Добрите теоретични познания и изградените умения за задълбочен съпоставителен анализ на синтактично равнище, допълнен от коментар на социокултурните фактори, които влияят върху избора на определен изреченски или фразов модел, са убедително представен в статията «Езикови маневри в италианското и българското новинарско заглавие».

3. ОЦЕНКА НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА И ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Дария Карапеткова води лекции и упражнения в бакалавърската програма „Италианска филология” във ФКНФ по следните дисциплини: „Теория на превода”, „Специализиран превод”, „Морфосинтаксис на италианския език (глаголна система)”, „Проблеми на италианския словоред”. В МП „Преводач-редактор” във ФСФ тя е титуляр на дисциплините „Художествен превод” и „Устен превод” за профил “Специализиран италиански език – превод”. Благодарение на нейните усилия от летния семестър на учебната 2015/16 година в този профил е въведен дистанционен курс "Италиански език", предоставен от Университетския консорциум ICoN, базиран в Пиза.

Личните ми впечатления от преподавателската работа на Д. Карапеткова са свързани именно с МП „Преводач-редактор”. Тя се ползва с авторитет сред студентите, които я определят като много добре подготвен специалист в областта на теорията и практиката на превода, на граматиката на италианския и българския език, като преподавател, който познава и умее да прилага съвременни методи за преподаване и оценяване, да провокира творческите изяви и да насърчава оригиналните идеи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дария Светлозарова Карапеткова е компетентен специалист с трайни интереси и реални постижения в областта на академичното филологическо образование. Нейните изследвания са значими, необходими и полезни за академичната общност и имат приносен характер за съвременното преводознание и за чуждоезиковото обучение. Научните публикации на кандидата, академичната ѝ ангажираност, многобройните преводи я представят като завършен учен, мотивиран преподавател и отговорен преводач. Въз основа на представените научни трудове с доказани научноприложни и приложни приноси и на цялостната оценка за преподавателската работа подкрепям избора на гл. ас. д-р Дария Светлозарова Карапеткова и убедено препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват ЗА това тя да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Теория и практика на превода – италиански език).

19.07.2016 г.

Автор на становището:

проф. д-р Йовка Тишева